

Archeologische Werkgroep Schoonhoven

aangesloten bij de AWN

Historische Vereniging Schoonhoven

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Krimpenerwaard,
p/a Stadhuis Schoonhoven, Haven 37
Postbus 51
2820 AB STOLWIJK

Schoonhoven, 17 januari 2016
Betreft: aanvraag De Hem als gemeentelijk monument

Geacht College,

Op grond van artikel 3 lid 1 jo. artikel 1 aanhef, onder a en b, van de Monumentenverordening 2007 Schoonhoven verzoeken de Archeologische Werkgroep Schoonhoven en de Historische Vereniging Schoonhoven het College te besluiten het terrein van het voormalige klooster St. Michiel bij De Hem aan te wijzen als archeologisch en cultuurhistorisch gemeentelijk monument. Het betreft aldus een verzoek tot de hoogst gemeentelijke, integrale (d.i. zowel ondergrondse als bovengrondse) bescherming van het terrein.

In de mail d.d. 12 januari 2016 van uw beleidsmedewerker monumenten, mw. H. Kliffen, is ons meegedeeld dat bij het voornoemde verzoek geen gebruik kan worden gemaakt van het in artikel 10 van de Verordening vereiste, en door burgemeester en wethouders vast te stellen, formulier. Een dergelijk formulier blijkt niet beschikbaar. In ons geval is daarom met een brief te volstaan met daarin met name een (korte) omschrijving en argumentatie waarom de onderhavige zaak in aanmerking komt om als gemeentelijk monument te worden beschermd.

Daartoe het navolgende.

(a) Betekenis van het klooster aan De Hem

Ten westen van de stedelijke bebouwing van Schoonhoven, tussen de voormalige Kerkweg (huidige C.G. Roosweg) en de Lek, lag het voormalige St. Michaelsklooster. Het werd in 1407, met steun en toestemming van Guy van Blois (heer van Schoonhoven) door een aantal invloedrijke Schoonhovenaren gesticht. Zij waren volgers van de Moderne Devotie, een nieuwe hervormingsbeweging binnen de kerk en maatschappij. Spil en motor achter de ontwikkeling van De Hem was de Schoonhovense discipel van Geert Groote uit Deventer, Willem Clinckaert. Vanaf de stichting was het klooster lange tijd het centrum van de Moderne Devotie in Holland. Daarbij fungeerde het als regionaal opleidingscentrum, met een stevige invloed op de verdere ontwikkeling van de Hollandse kloosters. Het was ook een buitengewoon rijk klooster, waaraan veel land werd geschonken. Het bewaard gebleven kaartboek uit 1571 geeft daar een gedetailleerde weergave van.

In juli 1572 staken de Geuzen, onder aanvoering van Lumey, het klooster in de brand en werden alle gebouwen verwoest. Het werd nooit meer opgebouwd.

Voor een uitvoerige beschrijving van de geschiedenis van het klooster wordt verder verwezen naar de bijzondere uitgave van het tijdschrift Historische Encyclopedie Krimpenerwaard van 1995, getiteld: *Het klooster Sint Michiel in Den Hem buiten Schoonhoven* (158 pp.), met bijdragen van onder meer voormalig streekarchivaris C.R. Schoute en prof.dr. K. Goudriaan.

(b) Terrein van De Hem en de waarde ervan

Voor de aanduiding van het cultuurhistorische en archeologische belang van het terrein van De Hem kunnen we volstaan met te verwijzen naar de eerder door de gemeente toegekende waarderings. Het vigerende *Paraplubestemmingsplan Cultuurhistorie en Archeologie* bevat beschermingsregels voor zowel de waarde-archeologie als de waarde-cultuurhistorie, waarbij de dubbelbestemming archeologie 1 en cultuurhistorie 1 de hoogste beschermende waarde betreft (art. 3 en art. 10).

Blijkens de in de Toelichting op dit Paraplubestemmingsplan opgenomen *Archeologische waarden- en verwachtingskaart Schoonhoven* en voorts de *Cultuurhistorische inventarisatie en waardenkaart* heeft het gebied van De Hem in beide gevallen de hoogste beschermingswaarde 1.

Wat de aangewezen cultuurhistorische waarde betreft wordt er ten overvloede nog verwezen naar in de op 10 april 2014 door de raad van de gemeente Schoonhoven vastgestelde *Adviesnota Cultureel Erfgoed Schoonhoven*. Daarin wordt het onderhavige terrein binnen het thema 'Nederzettingen, stadsvorming en bebouwing' als een van de kernkwaliteiten aangewezen (p. 28). In de bij de nota gevoegde *Lijst van cultuurhistorische waarden Schoonhoven* (bijlage VII) is de 'structuur van De Hem' - met de (hoogste) waardering 'Hoog' - opgenomen onder nummer CHW32 (met uitwerking en foto in de digitale bijlage 2).

De aangewezen archeologische waarde vindt onder meer haar steun in de proefopgraving die in maart 1998 door de AWS werd verricht op het kloosterterrein langs de provinciale weg (Kadastaalnr. F3-743), de vondst van een fundering aan de westelijke kant van het terrein bij het graven van een put door het Waterleidingsbedrijf op 1 juni 2010, en in de enkele proefopgravingen die in september 2015 zijn verricht (zie verder ook de brief van de AWS aan de verantwoordelijke wethouder van 7 december 2015).

(c) Terrein van De Hem en de prioriteit als gemeentelijk monument

Een beleidsonderdeel in de *Erfgoednota 2012-2017 Schoonhoven* betreft een versnelde uitvoering tot aanwijzing van nieuwe gemeentelijke monumenten. Minimumdoel is tussen 2013 en 2017 het aantal gemeentelijke monumenten met 100 uit te breiden (hfst. 2).

Aan dit beleid is tot voor kort voortvarend uitvoering gegeven. Richtsnoer is een fasegewijze uitbreiding per 'thema'. In 2016 is het 'buitengebied' aan de beurt. De Hem ligt binnen dit gebied.

Wij gaan ervan uit met het bovenstaande ons verzoek tot aanwijzing voldoende te hebben beschreven en onderbouwd. Uiteraard zijn we bereid, zo nodig, een en ander nader mondeling toe te lichten of nadere gegevens te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Namens de Archeologische Werkgroep
Schoonhoven

B. Peltenburg, voorzitter

Namens het bestuur van de
Historische Vereniging Schoonhoven

prof.mr. D. Mentink (gemachtigde)

c.c. gemeenteraad en
mw. H. Kliffen